

Programowanie perspektywy finansowej

2021-2027

#EUBudget

W maju i czerwcu 2018 r. Komisja Europejska zaprezentowała projekty regulacji, stanowiące propozycję dla budżetu Unii Europejskiej na nowy okres programowania oraz ramy dla realizacji polityk unijnych, w tym polityki spójności po 2020 roku.

W propozycji Komisji Europejskiej budżetu UE na lata 2021–2027
(Wieloletnie Ramy Finansowe)

opiewa na **1 279,4 mld euro**

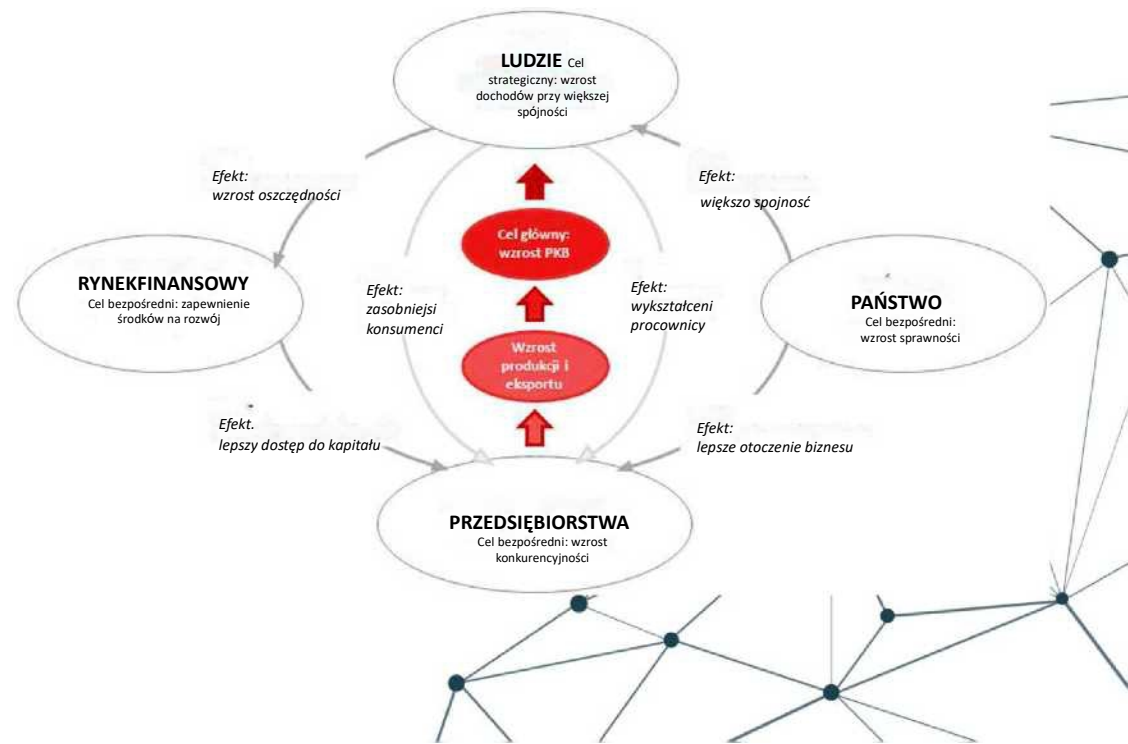

Zgodnie z projektem pakietu legislacyjnego polityki spójności, w latach 2021-2027 koperta finansowa przyznana **Polsce ma wynieść 64,4 mld euro** (po cenach

Ramy strategiczne (kraj)

- Podstawowym dokumentem planistycznym jest przyjęta 14 lutego 2017 r. **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)**.
- To **dokument planistyczny nowej generacji** - wyraźnie identyfikujący głównego beneficjenta polityki rozwoju.
- SOR zakłada, że przyszły i obecny **rozwój musi odbywać się w sposób sprawiedliwy i odpowiedzialny** (uwzględniając terytorialne zróżnicowania i potrzeby).
- Opracowanie zarówno SOR jak i pozostałych strategii poprzedziły prace analityczne. Doprowadziły one do zidentyfikowania głównych wyznań rozwojowych.

Sieć współzależności i oczekiwane efekty w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Ramy strategiczne (region)

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR) to dokument uszczegóławiający cele strategiczne SOR w obszarze rozwoju regionalnego.**
- KSRR określa ramy prowadzenia polityki regionalnej przez rząd wobec regionów jak i wewnątrz nich.
- Założeniem KSRR jest **terytorializacja interwencji publicznej.**

Wybrane wyzwania rozwojowe dla Polski wg SOR i KSRR (wybrane):

- **Negatywne skutki procesów demograficznych** (silnie odczuwalne na poziomie lokalnym)
- **Rozwój infrastruktury wspierającej konkurencyjność na poziomie regionalnym i lokalnym**
- **Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (zróżnicowany potencjał prorozwojowy JST)**
- **Zmniejszenie nierówności terytorialnych i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych** (np. miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze)

Wyzwania rozwojowe wg KE

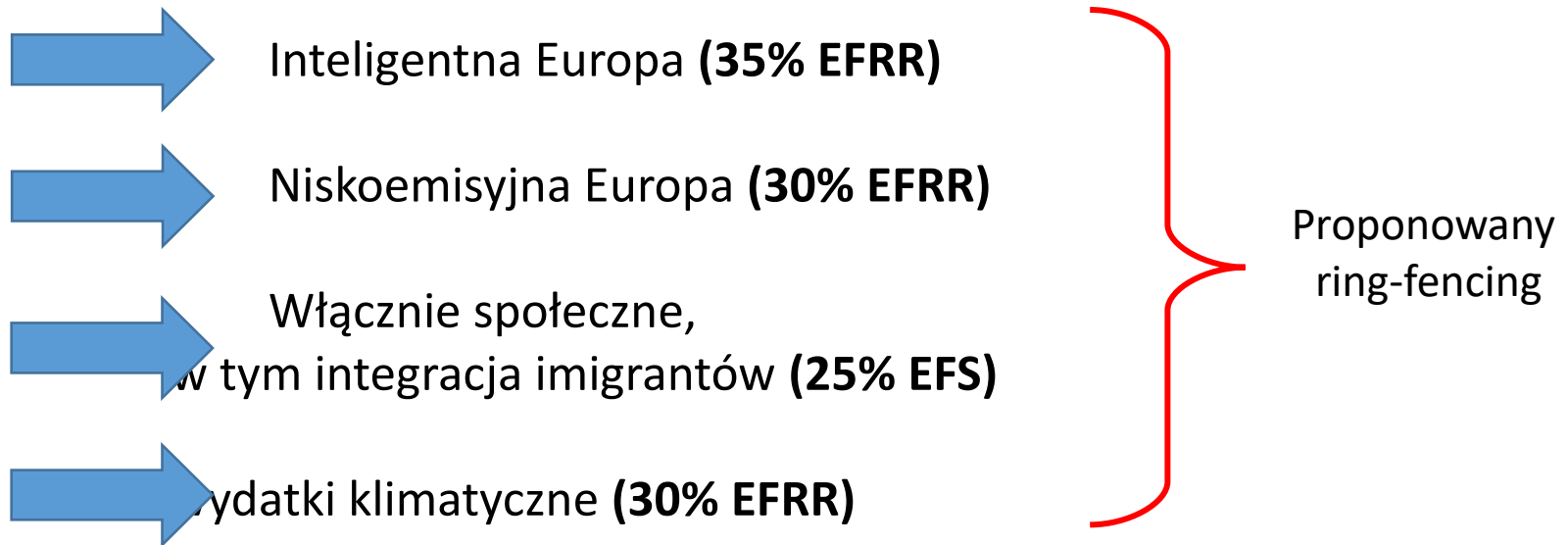
Wybrane wyzwania rozwojowe wg KE (Priorytety inwestycyjne wg Aneksu D)

- **Transformacja krajowej gospodarki celem produkcji zaawansowanych produktów i usług (Gospodarka Oparta na Wiedzy),**
 - Zwiększenie inwestycji wspierających innowacje, edukację oraz rozwój umiejętności umożliwiających długoterminowy rozwój,
 - Unowocześnienie infrastruktury i „zazielenienie” energetyki dla stworzenia podstaw dla zrównoważonego rozwoju,
- **Przeciwdziałanie starzeniu się społeczeństwa,** które ma wpływ horyzontalny na procesy społeczne, gospodarcze oraz na poziomie budżetu,
- **Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb transformacji krajowego przemysłu**
 - „Klimat inwestycyjny” - prawo, instytucje.

Cele Polityki

1. **Bardziej inteligentna Europa (EFRR)**
2. **Bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa (EFRR)**
3. **Lepiej połączona Europa (EFRR)**
4. **Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR i EFS+)**
5. **Europa bliżej obywateli (EFRR)**

Koncentracja tematyczna w ramach środków finansowych:

Propozycja podziału alokacji dla RPO

RPO WKP 2021-2027

OBSZARY KLUCZOWE

POTENCJAŁ BADAŃ I INNOWACJI

Infrastruktura B+R

Projekty B+R w połączeniu z wdrożeniem ich wyników

Proinnowacyjne usługi biznesowe Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) dla MŚP

Sieciowanie przez klastry jako sposób działania na rzecz Inteligentnych Specjalizacji

CYFRYZACJA

Platformy e-usług publicznych (administracja)

E-zdrowie, E-kultura, E-edukacja

Cyfryzacja działalności przedsiębiorstw (TIK /systemy ERP)

WZROST KONKURENCYJNOŚCI MŚP

Wdrażanie innowacji

Tereny inwestycyjne

Wsparcie start-up (akcelaracja, platformy startowe, inkubatory)

Umiejdzynarodowienie działalności (w tym nowe modele biznesowe, wsparcie eksportu, promocja innowacyjnych firm)

POZOSTAŁE TYPY WSPARCIA

Identyfikacja nowych kierunków rozwoju/ badań naukowych (RIS)

Wsparcie techniczne projektów składanych do KE

OBSZARY KLUCZOWE CP2

Efektywność energetyczna i energia

Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Sieci ciepłownicze

Wsparcie dla instalacji OZE

Ochrona przyrody, zieleń w miastach i przywracanie terenów zielonych

Wspieranie obszarów chronionych (ochrona przyrody)

Rekultywacja terenów poprzemysłowych

Zieleń w miastach

Dostosowanie do zmian klimatuZakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych;
Ochrona przed powodzią, pożarami, itp.**Gospodarka odpadami**

Gospodarka odpadami komunalnymi (sortownie, recykling, selektywna zbiórka)

Gospodarka odpadami innymi niż komunalne (przemysłowe, azbest)

Transport niskoemisyjny (trwają dyskusje czy CP 2 czy CP 3)

Niskoemisyjny transport miejski

Infrastruktura rowerowa np. rower miejski, wiaty, drogi rowerowe w miastach

Oświetlenie publiczne

Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa (oczyszczalnie i sieci) w ramach KPOŚK (Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych)

Przydomowe oczyszczalnie ścieków poza KPOŚK

Sieci wodociągowe

Ze względu na ring-fencing klimatyczny będzie istniała konieczność koncentracji wsparcia na obszarach, które zaliczane są do wydatków klimatycznych.

Obszary realizujące wydatki klimatyczne:

- Efektywność energetyczna, OZE, zmiany klimatu, ochrona przyrody, hałas, jakość powietrza, ochrona zasobów wodnych

Natomiast obszary:

- Zapewnienie **wody do spożycia przez ludzi** (infrastruktura wydobywcza, uzdatniająca, magazynująca i dystrybucyjna, działania na rzecz wydajności, zaopatrzenie w wodę pitną)
- Odbiór i oczyszczanie **ścieków**
- Gospodarka **odpadami domowymi**: zapobieganie, minimalizacja, sortowanie, recykling
- Gospodarka **odpadami handlowymi, przemysłowymi lub niebezpiecznymi**
- Gospodarka odpadami gospodarstwa domowego: **mechaniczne** przetwarzanie **biologiczne**, obróbka **termiczna** (projekty etapowe)

Mają tzw. „zerowy marker klimatyczny” co oznacza, że alokacja przeznaczona na te obszary nie wlicza się w wydatki klimatyczne. **Może to spowodować przeznaczenie małej ilości środków na te obszary!**

OBSZARY KLUCZOWE CP3

Drogi, koleje i transport śródlądowy

Rozwój sieci drogowej TEN-T (Transeuropejska Sieć Transportowa)

Drogi wojewódzkie

Transport śródlądowy i infrastruktura szlaków żeglownych

Obwodnice na drogach

Rozwój transportu kolejowego

Multimodalne terminale przeładunkoweZakup taboru kolejowego**Rozwój transportu kolejowego poza siecią TEN-T**

Zwiększenie dostępności transportowych ośrodków miejskich leżących poza siecią TEN-T

Wsparcie publicznego transportu pozamiejskiego (PKS)

OBSZARY KLUCZOWE CP4**ROZWÓJ INFRASTRUKTURY W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA, SZKOLEŃ I UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE I WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO**

Szkoły gimnazjalne, ponadgimnazjalne i specjalne prowadzące kształcenie ogólne oraz szkoły wyższe, szkoły zawodowe oraz centra i placówki prowadzące kształcenie zawodowe i ustawiczne

Przedszkola

Żłobki, kluby malucha - podmioty opieki nad dziećmi do 3 roku życia (np.).

ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO OPIEKI ZDROWOTNEJ

Szpitale powiatowe i szpitale wojewódzkie

Ponadregionalne podmioty lecznicze

Opieka koordynowana - nowe rozwiązania (modele) opieki zdrowotnej i społecznej

ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ

Domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, rodzinne domy pomocy

Opieka długoterminowa, paliatywna i hospicyjna

Mieszkania chronione, treningowe i wspierane (inwestycje wspomagające)

Propozycja ministerstwa utrzymania obecnego systemu koordynacji działań poprzez Komitet Sterujący ds. ochrony zdrowia

Cele szczegółowe EFS +

CP 4

„Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych” wsparcie:

Dostępu do zatrudnienia

Modernizacji instytucji i służb rynków pracy

Kobiet na rynku pracy

Systemów kształcenia, szkół

Kształcenia się i szkoleń

Uczenia się przez całe życie

Włączenie społeczne

Integracji obywateli państw trzecich

Dostęp do usług społecznych

Rynek pracy

Włączenie społeczne

Edukacja

Zdrowie

Podnoszenie kwalifikacji pracowników - podejście popytowe i zastosowanie Bazy Usług Rozwojowych

Koordinacja usług społecznych i zdrowotnych - Strategia deinstytucjonalizacji

Dalsze upowszechnianie wychowania przedszkolnego – zwiększenie jakości

Ministerstwo Zdrowia przygotowuje 7 priorytetów na nową perspektywę m.in.:

Większa współpraca z pracodawcami w zakresie aktywizacji zawodowej (w tym osób z niepełnosprawnością)

Zmiany systemowe dla instytucji pomocy społecznej (m.in. wdrożenie Centrów Usług Społecznych, zatrudnienie wspomagane, wsparcie w zakresie bezdomności)

Wzmocnienie społecznej roli szkoły (przeciwdziałanie przemocy, zaburzeniom psychicznym)

Profilaktyka i ułatwianie powrotu na rynek pracy

Lepsze wykorzystywanie potencjału PUP dla osób innych niż bezrobotne

Wsparcie dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych, dzieci w placówkach, a także doświadczające bezdomności

Środki na infrastrukturę edukacyjną - dostępna szkoła

Środki na infrastrukturę zdrowotną (POZ, ZOL, opieka długoterminowa)

Opieka nad dziećmi do lat 3 – uproszczenia procedur

Mieszkania wspomagane i chronione

Rozwijanie kompetencji kluczowych i transferowalnych (innowacyjność, kreatywność)

Upowszechnienie stosowania telemedycyny, usługi dedykowane dzieciom z niepełnosprawnościami

Pożyczki na kształcenie częściowo umarżalne

Środki na infrastrukturę społeczną

Edukacja dorosłych/ edukacja przez całe życie

Upowszechnienie działań w celu ich późniejszej realizacji przez NFZ (m.in. DDOM, opieka koordynowana)

Wsparcie ekonomii społecznej

Rozwój umiejętności/ kompetencji w oparciu o potrzeby rynku pracy

OBSZARY KLUCZOWE

WSPIERANIE ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH I MAŁEJ REWITALIZACJI REALIZOWANE W OPARCIU O INSTRUMENTY TERYTORIALNE (W OBECNEJ PERSPEKTYWIE ZIT, OSI, ORSG)

Konserwacja zabytków ruchomych

Restauracja i adaptacja obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Wsparcie wykorzystania potencjału i zasobów regionu – Potencjały endogeniczne

Wsparcie instytucji kultury

Rewitalizacja obszarów miejskich – wsparcie infrastruktury połączone z aktywizacją mieszkańców

Odnowa wsi

KONSULTACJE I UZGODNIENIA

Publikacja pakietu propozycji **Komisji Europejskiej** uruchamia proces konsultacji i uzgodnień pomiędzy instytucjami europejskimi i państwami członkowskimi, który ma się zakończyć **do końca 2019 roku**

Obecnie trwają konsultacje propozycji rozwiązań w zakresie m.in.

- poziomu dofinansowania, przenoszenia poziomów koncentracji tematycznej do RPO
- definicji np. MŚP (wyłączenie jednoosobowych działalności, uelastycznienie definicji)
- elastyczności przesunięć środków pomiędzy priorytetami
- warunkowości (podstawowych i zasady n+2/3),
- instrumentów finansowych (sposób wyboru PF, poziomu dokonywania oceny ex ante)
- wskaźniki

Mechanizmy działań rozwojowych

W celu zwiększenia efektywności interwencji publicznej wprowadza się nowe mechanizmy uzgadniania działań rozwojowych między poszczególnymi poziomami zarządzania:

Kontrakt programowy

- ma stanowić płaszczyznę ustaleń pomiędzy rządem a samorządem województwa obejmujących zasady, kierunki i warunki dofinansowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027, również w zakresie planowanych przedsięwzięć priorytetowych realizowanych w tych programach.

Kontrakt sektorowy

- ma być zawierany pomiędzy poszczególnymi ministerstwami, właściwymi dla zakresu kontraktu a samorządem województwa w celu zapewnienia realizacji kluczowych dla rozwoju województwa inwestycji i ich współfinansowania z budżetów tych resortów.

Porozumienie terytorialne

- to umowy zawierane między samorządem województwa lub rządem a samorządami lokalnymi lub ich związkami, określające przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju tych samorządów lokalnych.

Warunki wstępne

„Warunki podstawowe”

- oparte o warunki ex-ante,
- monitorowane i stosowane warunkowości w całym okresie programowania,
- koordynowane na poziomie Umowy Partnerstwa,
- KE może wstrzymać refundację dla operacji w danym celu szczegółowym przy braku potwierdzenia spełnienia warunku
- na poziomie regionu będą najprawdopodobniej opracowywane **warunki w zakresie Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji** (branże, których rozwój zapewni: tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych, zwiększenie wartości dodanej gospodarki i podniesienie jej konkurencyjności) **i transportu.**

Formy dofinansowania

1. **Dotacje**- w tym **pomoc zwrotna** mająca charakter dotacji opartej o zwrot w przypadku braku osiągnięcia wskaźników
2. **Instrumenty Finansowe** – w przeważającej części w CP 1 i 2; Trwają negocjacje co do warunków na jakich mają być wdrażane IF – zagrożenia dot. m.in. Wprowadzenia trwałości, obniżenia kosztów zarządzania, konieczności wyboru pośredników finansowych na podstawie konkurencyjnych zasad.

W ramach obecnego programu RPO WK-P 2014-2020 na Instrumenty Finansowe przeznaczono **11%** jego wartości (**ponad 893 mln zł**) kapitał dla przyszłego Banku Regionalnego

Poziom dofinansowania KE

Propozycja KE na trzy poziomy maksymalnego dofinansowania na poziomie priorytetu (w przypadku EFS+ mogą zostać określone wyższe stopy współfinansowania w przypadku priorytetów służących wsparciu działań innowacyjnych):

- **70%** dla regionów najłabiej rozwiniętych;
- **55%** dla regionów przejściowych;
- **40%** dla regionów najlepiej rozwiniętych.

Parlament Europejski przychylił się do apelu regionów **by słabiej rozwinięte**
Regiony wciąż mogły liczyć na dofinansowanie inwestycji na poziomie 85%.

IZ będzie miała elastyczne podejście do możliwości dokonania przesunięć środków pomiędzy priorytetami bez zmiany PO (**trwają negocjacje w tym zakresie**):

- KE możliwość przesunięcia **5% wartości priorytetu**
- PE możliwość przesunięcia **7% wartości priorytetu**
- stanowisko Polski możliwość przesunięcia **10% wartości priorytetu**

Terytorialny aspekt w perspektywie 2021-2027

Wymiar terytorialny w nowej perspektywie może być wdrażany poprzez następujące instrumenty:

Zintegrowane
Inwestycje
Terytorialne
(ZIT)

Rozwój Lokalny
Kierowany przez
Społeczność
(RLKS)

Inne instrumenty
terytorialne
(ATT)

Zintegrowany projekt powinien być realizowany na obszarze więcej niż jednej gminy i powinien dotyczyć współpracy w wymiarze funkcjonalnym, np. w zakresie transportu publicznego

Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację małych projektów o charakterze lokalnym

Na przykład:

- Programy rewitalizacji
- Działania podejmowane w ramach PI 8b w perspektywie 2014-2020
- Wypracowane w niektórych województwach specjalne instrumenty

Terytorialny aspekt w perspektywie 2021-2027

Instrumenty terytorialne muszą być realizowane na podstawie strategii terytorialnych, które muszą zawierać:

- obszar geograficzny, którego dotyczy dana strategia
- analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru
- opis zintegrowanego podejścia do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjału
- opis włączenia partnerów w przygotowanie strategii i jej wdrożenie

Strategie terytorialne mogą również zawierać listy projektów które mają być wspierane.

Koncepcja realizacji strategii terytorialnych w województwie:

- określenie w strategiach mierzalnych celów do osiągnięcia (wskaźników wraz z wartościami),
- **uzależnienie poziomu wsparcia od osiągniętych celów:** np.
 - wzrostu PKB,
 - NUTS 3, czyli wsparcia obszarów wymagających restrukturyzacji,
 - osiągnięciu wskaźników opartych na zmniejszeniu różnic społeczno-gospodarczych np. niwelacji stopy bezrobocia

Terytorialny aspekt w perspektywie 2021-2027

Terytorialny aspekt w perspektywie 2021-2027

Koncepcja polityki terytorialnej
w województwie
kujawsko-pomorskim
w nowej perspektywie

Terytorialny aspekt w perspektywie 2021-2027

W perspektywie 2021-2027 podejście terytorialne w naszym województwie planuje się oprzeć na:

- próbie dostosowania wsparcia do rzeczywistych potrzeb obszarów
- **segmentacji w zakresie potencjałów i problemów jakie występują w poszczególnych obszarach**
- rozróżnieniu funkcji jakie pełnią poszczególne obszary i przypisaniu im w tym zakresie odpowiednich działań
- dodatkowym wsparciu obszarów zmarginalizowanych
- zwiększeniu konkurencyjności w konkursach dedykowanych polityce terytorialnej

**Najważniejsze wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego w III dekadzie XXI wieku
(jako podstawa programowania rozwoju województwa w perspektywie 2021-2027)**

– wstępna diagnoza

Zdecydowana poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa

Wzrost innowacyjności gospodarki

Rozwój przedsiębiorczości

Dostosowanie przestrzeni województwa do transformacji demograficznej (starzenie się społeczeństwa)

Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa

Wykorzystanie potencjału logistycznego województwa

Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa

Rewolucja informatyczna – powszechna cyfryzacja

Czyste powietrze

Przykład logiki programowania interwencji w nowej perspektywie

Problemy

- Brak konkurencyjności znacznej części społeczeństwa na atrakcyjnych rynkach pracy – pułapka trwale niskiego dochodu wynikającego z niskiego poziomu kwalifikacji
- Duża podatność rynku pracy województwa na wahania koniunktury
- Niski poziom aspiracji
- Niski poziom wykształcenia
- Zbyt niski poziom kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach
- Niska aktywność społeczna
- Relatywnie wysokie uzależnienie od systemu pomocy społecznej

Wyzwanie

Zdecydowana poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa

Cel interwencji

Znaczący wzrost jakości życia wynikającej z warunków materialnych (trwały wzrost dochodów społeczeństwa)

Różnicowanie terytorialne

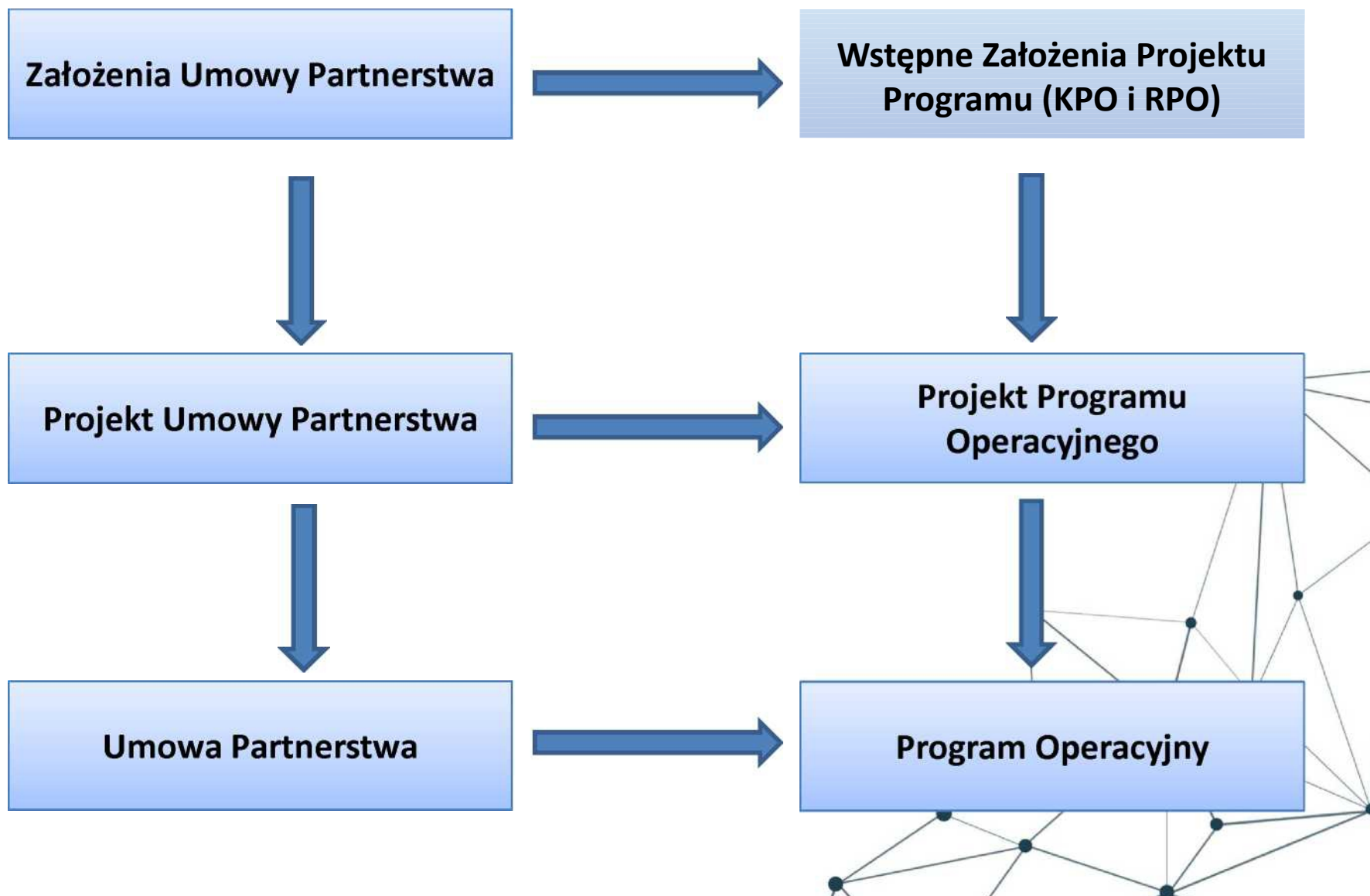
Priorytetowe traktowanie obszarów wykazujących największą skalę potrzeb (na podstawie wskaźników statystycznych – generalny poziom odniesienia w tym wyzwaniu powiat)

Dodatkowe wsparcie dla rozwoju infrastruktury usług publicznych dla obszarów o utrudnionej jej dostępności (na podstawie wymiennych kryteriów uwzględniających charakter osadnictwa i bariery przestrzenne – głównie problem dużej odległości do usług)

Jakie działania?

- Działania adresowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży – ukierunkowane na wzrost aspiracji społecznych, wyrównywanie szans rozwojowych (walka z wykluczeniami; trwałe rozwiązanie problemu dziedziczenia biedy), poprawa poziomu wykształcenia
- Działania aktywizacyjne dla dorosłych ukierunkowane na poprawę ich konkurencyjności na rynku pracy
- Ułatwianie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych poprzez rozwój bazy usług oraz rozwój transportu publicznego
- Profilaktyka zdrowotna

PROCES PRZYGOTOWANIA DOKUMENTÓW

Harmonogram prac nad RPO WK-P 2021-2027

L.p.	Kluczowe etapy	Harmonogram
1	Przygotowanie diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów w województwie (wkład do SRW)	do czerwca 2019
2	Przygotowanie wstępnego zarysu RPO (pismo MIR DSR-Va.78.3.2019.IS z 28.02.2019 r.)	do 29 czerwca 2019
3	Zatwierdzenie założeń Umowy Partnerstwa przez Radę Ministrów	lipiec/sierpień 2019
4	Przygotowanie pierwszego projektu RPO	wrzesień 2019
5	Konsultacje społeczne RPO	październik-listopad 2019
6	Przygotowanie ostatecznego projektu RPO	czerwiec 2020
7	Zatwierdzenie Umowy Partnerstwa przez Radę Ministrów	czerwiec 2020
8	Opinia MliR dot. zgodności RPO z UP	lipiec 2020
9	Przesłanie RPO do KE	lipiec 2020
10	Negocjacje z KE	wrzesień-grudzień 2020
11	Przyjęcie RPO przez KE	grudzień 2020

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
W TORUNIU

Dziękuję za uwagę

kujawsko-pomorskie

Lubię tu być